Život i rad po sunetu stroga obaveza muslimana

[Bosanski]

العمل بالسنة واجب المسلمين جميعا

[اللغة البوسنية]

Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

عبد العزيز بن عبد الله بن باز

Prevod : Ebu Usama el Džeziri

ترجمة: أبو أسامة الجزيري

Pregledao : Ebu Usama el Džeziri

مراجعة: أبو أسامة الجزيري

Pomoćni ured za dawu - Riyadh

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2008 -1429

islamhouse.com

Život i rad po sunnetu stroga obaveza pripadnika Islama

Abdulaziz ibn Abdullah ibn Baz

Uvod

Klasični i savremeni islamski učenjaci saglasni su da je baza za donošenje zaključaka o vjerskim dužnostima i da su dokazi da je nešto halal ili haram, Kur'an, u kome nema laži, bilo sa koje strane, sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji nije govorio po hiru svome, "to je samo Objava koja mu se obznanjuje", i idžma', saglasnost islamskih učenjaka. Islamska ulema se razilazi u mišljenju po pitanju kijasa, pa većina prihvata kijas kao dokaz na osnovu kojeg će se izvoditi zaključci. Mnogobrojni su argumenti o ovim izvorima, od čega ćemo samo neke, ukratko, spomenuti.

Dužnost pridržavanja Kur'ana

Što se tiče prvog izvora, Kur'ana, to je Allahov, subhanehu ve te'ala, govor sadržan u Knjizi Njegovoj, koju je obavezan slijediti svaki pripadnik Islama i staviti se u okvire Njenih propisa. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže: "Slijedite ono što vam se od Gospodara vašeg objavljuje i ne uzimajte, pored Njega, nekog drugog kao zaštitnika! - A kako vi malo pouku primate!" A'raf 3. "A ova Knjiga koju objavljujemo jest blagoslovljena, zato je slijedite i grijeha se klonite, da bi vam se milost ukazala." En'am 155. "… A od Allaha vam dolazi svjetlost i Knjiga jasna, kojom Allah upućuje na puteve spasa one koji nastoje steći zadovoljstvo Njegovo i izvodi ih, po volji Svojoj, iz tmina na svjetlo i na pravi put im ukazuje." Maide 15-16. "Zaista oni koji ne vjeruju u Opomenu, pošto im je došla, bit će kažnjeni!... A on je, zaista, Knjiga zaštićena, laž joj je strana, bilo s koje strane, ona je Objava od Mudroga i hvale dostojnoga." Fussilet 41-42. "…A meni se ovaj Kur'an objavljuje da njime vas i one do kojih on dopre opominjem…" En'am 19.

"Ovo je obznana ljudima, i da njome budu opomenuti, i da znaju da je samo On Jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku!" Ibrahim 52.

Kur'an – uže za koje se treba držati

O ovom pitanju su ajeti mnogobrojni, a također vjerodostojni hadisi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iz kojih se vidi naredba prihvatanja i pridržavanja Kur'ana. Ko ga se bude držao na pravom je putu, a ko ga napusti odlutao je. U prilog navedenom je i ono što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao na oprosnom hadždžu, u svom govoru na Arefatu: "Ostavljam vam nešto, čega, ako se budete pridržavali, nećete nikad zalutati, to je Kur'an, Knjiga Allahova." Muslim Imam Muslim u svom Sahihu prenosi od Zeida ibn Erkama, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ostavljam vam dvije teške stvari. Prva je Allahova, subhanehu ve teala, Knjiga u kojoj je uputa i svjetlo, pa uzmite je i čvrsto se za nju držite…" Upozoravajući na Kur'an, i pobuđujući simpatije prema njemu, nastavio je: " I ostavljam vam svoju porodicu. Radi Allaha se prisjetite moje porodice." U drugoj verziji hadisa kaže se za Kur'an: "To je Allahovo uže. Ko ga se bude držao na pravom je putu, a ko ga napusti, odlutao je." O ovom pitanju su hadisi mnogobrojni. Učeni ashabi su se složili, a i učenjaci i teolozi kasnijih generacija, da je dužnost pridržavati se Kur'ana i propise izvoditi iz njega, razumijevati ga pomoću sunneta Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, što je dovoljno i daje sigurnost od zastranjivanja u ovim pitanjima.

Sunnet – drugi izvor u Islamu

Što se tiče drugog izvora, od općeprihvaćena tri, to je ono što je vjerodostojnim putem preneseno od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, njegove riječi, način rada i prešutna odobrenja. Svi su u to vjerovali, od učenih ashaba pa dalje, muslimani svih generacija, smatrajući to potrebnim i poučavajući narod tome. O ovom su pisali autori, naročito oni koji su se bavili šerijatskim pravom i njegovim znanostima, u čijim djelima su izneseni mnogobrojni dokazi. U prilog ovome ima Kur'anskih ajeta kojima Allah, subhanehu ve te'ala, naređuje pridržavanje sunneta i pokornost Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, kako za vrijeme Allahovog Poslanika,

sallallahu alejhi ve sellem, tako i kada on umre, jer je on poslan svim ljudima, svima je naređeno da ga slijede i da mu se pokoravaju sve do Sudnjeg dana, jer je on tumač jasne Knjige Allahove. To tumačenje je sadržano u njegovim riječima, djelima i prešutnim odobrenjima. Da nije sunneta, muslimani ne bi znali broj rekata u namazima, njihove sadržaje i sveg onog što je potrebno obaviti u njima. Ne bi znali razjasniti propise posta, zekata, hadždža, džihada i el-emru bi-l-ma'ruf we-n-nehaju 'ani-l-munker (naređivanja dobra i zabranjivanja zla). Ne bi znali propise međusobnog komuniciranja, propise o braku i onog čemu je Allah, subhanehu ve te'ala, odredio granice sa naredbama ili zabranama.

Allahov Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, najpouzdaniji uzor

U prilog navedenom su mnogobrojni ajeti iz Kur'ana, od kojih su i ovi: "I pokoravajte se Allahu i Poslaniku kako bi vam milost ukazana bila!" Ali 'Imran 132. "O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i nadležnim između vas! A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i drugi svijet! To je bolje i posljedice su ljepše!" Nisa 59. "Ko se pokori Poslaniku, pokorio se i Allahu, a ko glavu okrene, pa Mi te nismo poslali da im čuvar budeš!" Nisa 80. Kako je moguće pokoravati mu se, a istovremeno odustajati i razilaziti se o onome što je u Kur'anu i sunnetu sasvim jasno i izričito rečeno, tvrdeći bez osnova i olahko da za sunnetom nema potrebe, ili da, generalno uzimajući, sunnet nije izvorno sačuvan, mada postoje pouzdani dokazi o njegovoj originalnosti i autentičnosti. Ove riječi su stanje koje je Allah, subhanehu ve te'ala, dopustio da nastane među Njegovim robovima, u čemu On neće da ima udjela. Ovo su licemjerne tvrdnje zalutalih, koji, faktički i ne vjeruju u Allaha i loše misli o Njemu. Allah, subhanehu ve te'ala, kaže: "…A tebi objavljujemo Kur'an, da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje, i da bi oni razmislili." Nahl 44.

Allahov, subhanehu ve te'ala, govor – uputa i milost

"Mi tebi objavljujemo Knjigu, da bi im objasnio ono oko čega se razilaze i da bude vjernicima uputa i milost." Nahl 64. Kako će dozvoliti Allah,

subhanehu ve teala, Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, objašnjavanje Objave vjernicima, ako njegov sunnet ne postoji, ili ako za njim nema potrebe? Slično tome su riječi Allaha, subhanehu ve teala: "Reci: Pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku! A ako se okrenete, on je dužan da radi ono što se njemu naređuje, a vi ste dužni ono što se vama naređuje, pa ako mu budete poslušni, bit ćete na Pravom putu - a Poslanik je jedino dužan da jasno obznani." Nur 54. "A vi namaz obavljajte, zekat dajite i Poslaniku poslušni budite da bi vam se ukazala milost." Nur 56. U poglavlju A'raf se nalazi i ovaj ajet u kojem Allah, subhanehu ve te'ala, kaže: "Reci: O ljudi, ja sam svima vama Allahov poslanik, Njegova vlast je i na nebesima i na Zemlji; nema drugog boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna čitati i pisati, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite - da biste bili upućeni!" A'raf 158.

Naređeno raditi, zabranjeno ostaviti

U ovim ajetima su jasni dokazi da je Allahova, subhanehu ve te'ala, uputa i milost upravo u slijeđenju Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Kako bi to bilo moguće ako bi bila ništavna djela urađena po sunnetu, ili po hadisu koji ne vrijedi, ili na kog se ne može osloniti! Allah, subhanehu ve te'ala, kaže: "…Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe." Nur, 63. "…ono što vam Poslanik kao nagradu da, to uzmite, a ono što vam zabrani, ostavite…" Hašr 7. Po ovom pitanju ajeti su mnogobrojni i svi upućuju na dužnost pokoravanja Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i slijeđenja onoga što je od njega, čemu predhode dokazi o dužnosti slijeđenja Kur'ana, pridržavanja i pokornosti njegovim propisima i naredbama. Kur'an i sunnet su dva nerazdvojna izvora. Nijekanjem jednog izvora niječe se i drugi i smatra lažnim. To je nevjerstvo, stranputica i otpadništvo od islama, prema zajedničkom stavu svih islamskih učenjaka. Hadisi koji govore o dužnostima, pokornosti i privrženosti onome sa čim je došao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatim sustezanje od onoga što je on zabranio su najjačeg stepena (tewatur). To se držalo čvrstom istinom u vremenu života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i kasnije, i držat će se istinom sve do Sudnjeg dana. Među tim hadisima je i hadis kojeg su zabilježili Buharija i Muslim od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko se meni pokorava

taj se ujedno pokorava i Allahu. Ko se pak meni suprotstavlja, suprotstavlja se i Allahu." Buharija bilježi i sljedeći hadis od Ebu Hurejre, radijallahu anhu: "Svi će moji sljedbenici ući u džennet osim nadmenih!" Ashabi rekoše: "Ko su nadmeni, o Allahov Poslaniče?" On im odgovori: "Ko se meni pokorava ući će u džennet, a ko se meni suprotstavlja taj je nadmen." Ahmed, Ebu Davud i Ibn Madždže od Ibn ebi Rafi'a a ovaj od svog oca prenosi predaju da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nek' nipošto nikog od vas ne nađem izvaljenog u svojoj stolici, došla mu od mene naredba sa onim sa čim sam mu naredio, ili zabranio, pa kaže: Ja ne znam! Ono što se nalazi u Kur'anu to slijedimo!" Hasan ibn Džabir veli da je čuo Mikdada ibn Ma'dija koji kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio neke stvari za vrijeme Hajbera i da je rekao: "Sigurno će od vas biti neko ko će mene u laž ugoniti. Taj će se izvaliti u svojoj stolici diskutirajući o mojim hadisima, te će reći: Između nas i vas je Allahova Knjiga, pa što ima u Njoj od halala to je dopušteno, a što ima od harama to je zabranjeno. – Pazite, ono što je zabranio Allahov Poslanik to je kao i ono što je zabranio Allah." Hakim, Tirmizija i Ibn Madždže po vjerodostojnom nizu prenosioca zabilježili su hadis koji se smatra mutewatirrom, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u svom govoru savjetovao svoje drugove, da prisutni trebaju obavijestiti odsutne, i rekao im: Možda će obaviješteni bolje zapamtiti od onoga ko je lično čuo." Od toga je i ono što se nalazi u Buhariji i Muslimu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prilikom svog govora hodočasnicima na Arefatu rekao: "Neka prisutni obavijeste odsutne, jer će možda onaj ko bude obaviješten bolje zapamtiti od onoga od koga je to čuo." Zar sunnet nije dokaz za onog ko ga je čuo i za onoga ko bude obaviješten? Zar ne ostaje do Sudnjeg dana kao naredba prenošenje riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem? Znano je po tome da je dokaz sa sunnetom jak za onog ko ga čuje od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kao i za onog do kog je prenesen nizom vjerodostojnih prenosioca.

Kako Allah, subhanehu ve teala, čuva sunnet Svog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem?

Ashabi su pamtili riječi i postupke Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i to prenosili na tabi'ine (nasljednike), a oni su to prenosili onima iza sebe, te su tako učenjaci sunnet prenosili sa generacije na generaciju, iz stoljeća u stoljeće, sabrali ga u knjige, obilježili zdrave od krivotvorenih hadisa i postavili pravila i principe na osnovu kojih će se utvrđivati stepen vjerodostojnosti među njima da bi se znalo šta je pouzdano, a šta nije. Učenjaci su proučavali hadiske zbirke, Buhariijinu, Muslimovu i dr.,

ljubomorno ih čuvali, kao što Allah, subhanehu ve teala, čuva Kur'an od intervencija pokvarenjaka, jeresi bezbožnika, izvrtanja lažova, onako kako nam On, subhanehu ve teala, to prezentuje u Svojim riječima:"Mi smo objavili Kur'an i Mi ćemo ga čuvati." Hidžr 9. Nema sumnje da je sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, objava. Allah, subhanehu ve teala, čuva i tu vrstu objave kao što čuva i Svoju Knjigu. Dosudio je da naučnici neprekidno bdiju nad i odbijaju od njega potvoru lažova, tumačenje neznalica, odbacujući od njega sve ono što mu oni pripisuju, jer ga je Allah, subhanehu ve teala, učinio tumačem Njegove časne Knjige i razjašnjenjem svega onoga što obuhvata vjerske propise. Sunnet sadrži neke propise koji se ne nalaze u Kur'anu, kao što su oni koji se odnose na srodstvo po mlijeku, neke propise u vezi sa nasljedstvom, zabrana braka sa amidžom i daidžom, i drugi propisi koji su izvedeni na osnovu sunneta, a nisu spomenuti u Kur'anu.

Dokaz o potrebi uvažavanja sunneta i rada po njemu

U Buharijinu i Muslimovu Sahihu se navodi hadis od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji kaže:"Pošto je umro Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, neka arapska plemena su se odmetnula. Tada reče Ebu Bekr es-Sidik, radijallahu anhu: Tako mi Allaha borit' ću se protiv onih koji prave razliku između namaza i zekata. Na to će Omer, radijallahu anhu: Kako ćeš se protiv njih boriti kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Naređeno mi je da se borim protiv svijeta dok ne očitaju La ilahe illallah. Kada izvrše to očitavanje sigurni su im od mene i životi i imeci njihovi osim u onome što je tuđe pravo." Na to će Ebu Bekr, radijallahu anhu: A zar zekat nije tuđe pravo? Tako mi Allaha, kada bi mi uskratili samo ulag kog su davali za života Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ja bih se protiv njih borio zbog te uskraćene stvari. Nakon toga Omer, radijallahu anhu, je rekao: Nema druge, spoznao sam da je Allah, subhanehu ve teala, oraspoložio prsa Ebu Bekrova za borbu, i zaključio sam da je bio u pravu." Ashabi su Ebu Bekra, radijallahu anhu, slijedili u ovoj borbi boreći se protiv otpadnika dok ih ne povratiše u krilo Islama, eliminišući sve one koji su podstakli svijet na ovo otpadništvo. Sa ovom zgodom se rasvijetljava dokaz o uvažavanju sunneta i dužnost njegove primjene. Došla je Ebu Bekru, radijallahu anhu, neka starica (nana) da ga pita o svom pravu na nasljedstvo, pa joj on odgovorri: "Nena nema pravo na nasljedstvo prema Ku'ranu, a nije mi poznato da je i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve

sellem, dao neki propis po kom bi to ona imala." Poslije toga se on o ovom pitanju počeo raspitivati kod ashaba te mu neki od njih rekoše da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio da se neni da šestina iz zaostavštine umrlog. Na osnovu toga je Ebu Bekr, radijallahu anhu, navedenoj starici odredio jednu šestinu. Omer, radijallahu anhu, je savjetovao svojim namjesnicima da sude među ljudima prema Kur'anu, a ako ne nađu rješenje u Njemu onda prema sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Jednom mu se pojavio problem žene koja je pobacila mrtvo dijete budući da ju je u trudnoći neko maltretirao. Tražilo se od njega rješenje ovog slučaja. On se raspitivao kod ashaba, te su mu posvjedočili Muhammed ibn Seleme i Mugire ibn Šu'be, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u ovakvom slučaju dosudio krivcu da oslobodi roba ili robinju, pa je Omer, radijallahu anhu, takvu presudu donio. Osmanu, radijallahu anhu, se pojavio problem žene čiji je muž umro, da li ima pravo ostanka u njegovoj kući. U rješavanju ovog slučaja pritekla mu je u pomoć Furej'a bint Malik ibn Se'ida, radijallahu anha, koja ga je obavijestila da joj je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio kada joj je suprug umro da ostane u njegovoj kući do kraja života, te je tako u ovom slučaju i Osman, radijallahu anhu, izdao rješenje. Po sunnetu je Osman, radijallahu anhu, postupio i u izricanju kazne Velidu ibn 'Ukbetu zbog komzumiranja alkohola. Kada je saznao Alija, radijallahu anhu, da Osman, radijallahu anhu, zabranjuje temettu'sko obavljanje Hadždža uzviknuo je, i za vrijeme Hadždža i za vrijeme umre: "Ne ostavljajte sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, radi riječi jednog čovjeka"[1]

Smisao razlike između Kur'ana i sunneta

Neki ljudi se nisu slagali sa Ibn 'Abbasom, radijallahu anhuma, u pogledu temettu' hadždža, dajući prednost ifradskom hadždžu na osnovu riječi Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhum. Ibn 'Abbas, radijallahu anhuma, im je odgovorio: "Sigurno će vas kamenje sa neba početi zasipati. Ja vam kažem: Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a vi meni: Rekao je Ebu Bekr i Omer." Kada neko bude zapostavio sunnet po riječima Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhum, bojati se je za njega kazne Allahove, subhanehu ve teala, a kako je tek sa onima koji zapostavljaju sunnet vežući se za riječi nekih običnih ljudi, ili se saamo pridržavaju svog mišljenja i istraživanja? Ljudi su se prepirali sa 'Abdullahom ibn 'Umerom, radijallahu

anhu, o nekim stvaarima iz sunneta, pa je on odgovorio: "Je li nama naređeno da slijedimo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ili Omera?" Kada je neki čovjek rekao Omeru, radijallahu anhu, o 'Imranu ibn Ibni Husejnu, radijallahu anhu: "Dok mi pričamo o Allahovoj, subhanehu ve teala, Knjizi on priča o sunnetu." Zatim se Omer, radijallahu anhu, naljutio i rekao: "Sunnet je tumač Allahove, subhanehu ve teala, Knjige. Da nije sunneta mi ne bi znali da podne ima četiri rekata, akšam tri, sabah dva… Ne bismo znali razrješavanje propisa zekata i druga pitanja koja su došla sunnetom i njegovim tumačenjem propisa." Izjave ashaba o uvažavanju sunneta i dužnosti rada po njemu i opomene onima koji se oglušuju o njega su, doista, mnogobrojne. Od toga je, također, i hadis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kog je citirao 'Abdullah ibn 'Umejr, radijallahu anhu: "Ne zabranjujte Allahovim robovima dolazak u džamiju", na što je jedan od njegovih sinova rekao: "Allaha mi, zabranit ćemo im." Te riječi prouzrokovaše strašnu srdžbu kod 'Abdullaha, radijallahu anhu, te mu odgovori: "Ja kažem: Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, a ti veliš: Allaha mi, zabranit ćemo!?" Kada je vidio 'Abdullah ibn Mugfil el-Muzni, radijallahu anhu, a on je jedan od ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nekog svog bližnjeg da baca kamenčiće, to mu je zabranio rekavši: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je zabranio bacanje kamenčića u cilju proricanja i rekao: Time nećeš uloviti divljač, niti ćeš odbiti neprijatelja, nego možeš slomiti zub i izbiti oko." 'Abdullah ga je poslije toga opet vidio da se bavi tom rabotom, te mu je rekao: "Allaha mi, sa tobom neću više nikada govoriti! Rekao sam ti da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio bacanje kamenčića, a ti se tome ponovo vraćaš." Bejhekija prenosi od Ejjuba Sahtijanije, jednog uglednog tabi'ina, da je rekao: "Kada jedan čovjek govori nešto po sunnetu, pa mu neko od slušalaca kaže: Ostavi se toga, obavijesti nas o tome iz Kur'ana – da je taj u zabludi!" Evza'ija je rekao: "Sunnet je proistekao na osnovama Kur'ana, a ne Kur'an na sunnetu." To znači sunnet je najljepši tumač Kur'ana, objašnjenje onog što je Kur'an generalizirao, registrator onih propisa koje Kur'an nije spomenuo, kao što kaže Allah, subhanehu ve teala: "A tebi objavljujemo Kur'an da bi objasnio ljudima ono što im se objavljuje, i da bi oni razmislili." Nahl 44. Zatim slijede riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Pazite, meni je dana Knjiga i ono što je njoj slično." Bejhekija bilježi od 'Amira eš-Ša'bije, neka mu se Allah smiluje, da je on rekao nekim ljudima: "Propast ćete kada zapostavite tradiciju ", tj. Vjerodostojne hadise (sunnet). Također, Bejhekija bilježi da je Evza'ija rekao nekom svom drugu: "Kada ti bude priopćen od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem,

hadis, pazi se, ne govori drugačije, jer je taj hadis poslan Vjerovjesniku da ga priopći ljudima od Uzvišenog Allaha, subhanehu ve teala."
Veliki imami su suglasni u pridržavanju vjerodostojnih hadisa

Bejhekija bilježi da je veliki imam Sufjan ibn Se'id es – Sevri rekao: "Znanje je cjelovito u tradiciji." Imam Malik veli: "Nema niti jednog od nas, a da što ne odbacuje i da se od njega nema što odbaciti osim ovog ovdje, u ovom kaburu", pokazavši na kabur Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ebu Hanifa veli: "Kada dođe koji hadis od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ja sam za njega i glavom i očima (svim bićem)." Šafija kaže: "Kad bi bio prenesen jedan vjerodostojan hadis od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a da ja nisam donio svoje rješenje po njemu svjedočim vam da tada nisam bio pri svojoj pameti." On, također, veli:"Kada izreknem jedno rješenje, a pojavi se o tom jedan hadis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji drugačije tretira stvar, sa mojim mišljenjem udarite od zid." Imam Ahmed ibn Hanbel je rekao nekom svom prijatelju: "Ne veži se za mene, ni za Malika, ni Šafiju, uzmi odakle i mi uzimamo." On, također, veli: "Čudim se onima koji, pored toga što im je dostupan hadis sa pouzdanim nizom prenosioca od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pribjegavaju mišljenju Sufjana, a Allah, subhanehu ve te'ala, je rekao: "Neka se pripaze oni koji postupaju suprotno naređenju Njegovu, da ih iskušenje kakvo ne stigne ili da ih patnja bolna ne snađe." Nur 63. Zatim Ahmed ibn Hanbel nastavi: "Znaš li šta je to smutnja? Smutnja je širk, a to je kada neko odbaci riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pošto mu je u srce pala sumnja, zbog čega će propasti." Bejhekija donosi od poznatog tabi'ina Mudžahida ibn Džebra da je rekao u vezi sa Allahovim, subhanehu ve te'ala, riječima: "A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku …" Nisa 59. sljedeće: "Obračanje Allahu, subhanehu ve te'ala, to je obraćanje Kur'anu, a obraćanje Poslaniku, to je obraćanje njegovom sunnetu." Bejhekija prenosi od Zuhrije da je on kazao: "Naši prethodnici, naučnici, su govorili: Vezanje za sunnet je spas." Muveffikuddin ibn Kudame veli u svom djelu Revdatu-n-nazir fi bejani usuli-l-ahkam: "Drugi osnovni vjerski izvor je sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a njegove riječi su dokazi koji upućuju na istinitost njegovih mu'džiza. Allah, subhanehu ve teala, je naredio pokornost Njemu i da se ne Njega obračamo u sporovima." Ibn Kesir u svom Tefsiru Kur'ana veli o Allahovim, subhanehu ve teala, riječima: A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku… da se pri tome misli na dio ajeta koji govori o obraćanju na Poslanika, na njegov put, jer je on

njegov put, program, pravac, običaj i vjerozakon; riječi i djela se odmjeravaju prema njegovim riječima i djelima; ne smije biti nesuglasnosti ni prije ni poslije, uvijek se obraćati na njegove izreke i način rada, kao što o tome potvrdu imamo u Buhariji, Muslimu i drugim hadiskim zbirkama da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Ko radi neki posao, a nije to kao kod nas, to mu se ne prihvata", tj. treba ga se pribojavati i paziti da što ne unese u vjerozakon Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, boreći se protiv takvih postupaka i javno i tajno. "Da ih iskušenje kakvo ne stigne", tj. u njihovim srcima je nevjerstvo, licemjerstvo ili otpadništvo. "Ili da ih patnja bolna ne snađe", tj. na ovom svijetu ubistvo ili neka druga šeriatska kazna, kao zatvor i sl. Ahmed prenosi od 'Abdurrezzaka, a ovaj od Ma'mera, a on od Hemmama ibn Munebbiha koji veli da im je pričao Ebu Hurejre, radijallahu anhu, riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "Moj status u odnosu na vas je kao primjer čovjeka koji naloži vatru, pa ona obasja okolinu i sebi namami leptiriće. Ovi kukci počnu kružiti oko vatre i upadati u nju, a taj ih čovjek odbija i sprječava. Međutim, poneki mu promakne i upadne u vatru koja ga proguta. Takav je odnos između mene i vas. Ja vas sprječavam od vatre u koju vi srljate, ali mi poneko promakne i upadne u nju." (Hadis iz zbirke od 'Abdurrezzaka) Sujutija u svojoj poslanici pod naslovom Miftahu-l-dženneh fi-l-ihtidžadži bi-s-sunne piše: "Znajte, Allah vam se smilovao, ko zanijeće postojanje hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo onog kojeg je rekao ili onog što je radio, sa poznatim uslovima u hadiskoj nauci, to je dokaz da je taj navjernik, izašao je iz islama i biće proživljen sa židovima, kršćanima ili, ako Allah htjedne, sa nekom drugom nevjerničkom skupinom." Mnogobrojne su, zaista, izreke ashaba i tabi'ina, i svi drugih poslije njih među učenijim muslimanima, koje govore o uvažavanju sunneta, o dužnosti rada po njemu i upozorenja na razilaženje od njega. Nadam se da će ono što sam spomenuo od ajeta, hadisa i drugih citata biti dovoljno, da će zadovoljiti tragaoca istine. Molim Allaha, subhanehu ve teala, da pomogne nama i svim muslimanima u svemu onome što je u Njegovom zadovoljstvu; da nas spasi od svega onoga što bi moglo prouzročiti Njegovu srdžbu i da nas uputi na Njegov put. On sve čuje i sasvim je blizu! Najljepši salavat i selam na Allahovog, subhanehu ve teala, roba, Poslanika i Vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu porodicu, ashabe i sve sljedbenike.

---

[1] Hadždž se obavlja na jedan od tri načina:

1. Ifrad – učini se nijjet samo za hadždž i obuku ihrami. Nakon obavljanja Hadždža i skidanja ihrama, te oslobađanja svih stega, ponovo se obuku ihrami i obavi umra. U ovom hadždžu nije obavezan kurban, osim ako se ne napravi greška. Naše bosanske hadžije uglavnom obavljaju ovu vrstu Hadždža.

2. Kiran – obavljanje umre i Hadždža u kontinuitetu bez skidanja ihrama. U ovom Hadždžu hodočasnik je obavezan zaklati kurban.

3. Temettu' – obavi se umra, potom se skinu ihrami. Nakon toga ponovo se oblače ihrami radi Hadždža. Ovu vrstu hodočašća prati klanje kurbana i post tri i sedam dana (op. M. Omerdića)